

BV Rendement

Dit artikel wordt u aangeboden door BV Rendement

BV Rendement is het nieuws- en adviesmagazine voor directeuren-grotaandeelhouders en ondernemers in het MKB. In BV Rendement leest u maandelijks praktische artikelen over onder meer fiscale wet- en regelgeving, financiële zaken en arbeidsrechtelijke onderwerpen én alle overige actuele informatie met betrekking tot uw bedrijfsvoering.

BV Rendement biedt u onder andere:

- nieuws over veranderende wet- en regelgeving;
- rubrieken met concrete adviezen en tips die u direct in de praktijk kunt brengen;
- artikelen over ondernemerskwesties als het gebruikelijk loon, de auto van de zaak en ontslagrecht;
- marktanalyses over onder meer arbodienstverleners, tankpassen en incassobureaus;
- wekelijkse e-mailservice met het allerlaatste nieuws;
- een aanvulling op de inhoud van elke uitgave met praktische, online tools.

Kijk voor meer informatie of een proefabonnement op www.rendement.nl/bvblad

Bent u al aan de smart contracts?

Trendwatchers voorspellen dat uw vakgebied er over vijf jaar in het beste geval compleet anders uitziet. Waarschijnlijk bestaat het zelfs helemaal niet meer. Alles wordt anders. Over smart contracts wordt ook wel beweerd dat de wereld na de toepassing daarvan nooit meer hetzelfde zal zijn. Dat is onzin, maar de techniek achter smart contracts is leuk en veelbelovend.

De trendwatchers hebben een vast rijtje voorbeelden. Kodak zou zich te laat hebben aangepast, terwijl Uber en Airbnb juist geweldige ‘disruptors’ zijn. Er is één probleem: deze zelfde goeroes voorspelden vijf jaar geleden ook al de totale revolutie. Daar hebben we vervolgens weinig van gemerkt. De vraag is of voor smart contracts hetzelfde geldt.

Software

Een smart contract is software die zelf transacties uitvoert. Een traditioneel contract werkt als volgt. Partij A spreekt met partij B af dat hij hem iets verkoopt. Vervolgens moeten de partijen de overeenkomst zelf uitvoeren. A moet leveren en B moet betalen. Zij hebben zich tegenover elkaar verplicht om dat te doen, maar ze kunnen het ook nalaten, al dan niet met een goede reden. Bij smart contracts bestaat dat risico niet. Die contracten voeren zichzelf uit. Het simpelste voorbeeld van een smart contract is een koffieautomaat. Vanaf het moment dat u er een muntje in gooit, treedt een proces in werking dat niet meer te stoppen is. U kunt niet halverwege het traject betaling inhouden en de automaat kan niet

anders dan de bestelde koffie uitleveren. De potentie van smart contracts zit natuurlijk niet in transacties waarvoor een automaat en een muntje nodig zijn. De kansen zitten in volledig digitale transacties. De transacties die uw bv aangaat, zullen meestal complexer zijn dan de koop van een bekertje koffie, maar het principe is niet anders. Een smart contract zou bijvoorbeeld zo ingericht kunnen worden dat het eigendom van een bepaalde scheepslading automatisch overgaat op het moment dat het schip de afgesproken haven binnenkomt. Op dat moment schrijft de software ook het

verschuldigde bedrag over. Daarvoor hoeft geen mens meer op een knop te drukken en dus is het risico uitgesloten dat een partij zijn verplichtingen niet nakomt. In hetzelfde contract kan worden bepaald dat de vervoerder een vergoeding ontvangt, desgewenst afhankelijk van hoe snel het schip op de bestemming is. Ook de verzekering kan geregeld worden met een smart contract. Als de lading halverwege overboord valt, komt het verzekerde bedrag vanzelf tot uitkering.

Nadelen

Deze werkwijze maakt geen einde aan alle juridische problemen. Als de lading gedurende de rit bedorven is of overboord kon slaan omdat de vervoerder de lading niet goed vastzette, zal daar ongetwijfeld over geprocedeerd worden. Het contract kan uitzonderingssituaties niet zelf oplossen, maar veel transacties verlopen zonder complicaties. Een lastigheid is ook nog de beschikbaarheid van geld.

Smart contracts lijken nieuw, maar zijn het niet

De gedachte achter smart contracts – een proces dat zich voltrekt zonder dat verdere handelingen van contractspartijen nodig zijn – is niet nieuw. In de scheepvaart wordt er al veel langer gebruik van gemaakt. Daarbij fungeert een tussenpersoon, zoals een bank, als vertrouwde derde partij. Deze tussenpersoon betaalt op het afgesproken moment het geld door. Het voordeel van een smart contract is

dat de bureaucratie van de tussenpersoon niet meer nodig is. Een bank of een notaris kost geld en werkt per definitie langzamer dan de software in een smart contract. Bovendien kan zo'n tussenpersoon door één van de contractspartijen onder druk gezet worden, failliet gaan of frauderen. De tussenpersoon is, kortom, een zwakke schakel. Smart contracts maken deze zwakke schakel overbodig.

Als u afsprekt dat het smart contract op een zeker moment uw geld overschrijft, moet dat geld wel beschikbaar zijn. Zekerheidshalve zou het bedrag al die tijd ergens in 'escrow' moeten staan. Dat is niet erg aantrekkelijk, want u kunt er dan niet over beschikken. Een nadeel van smart contracts is ten slotte de beperkte flexibiliteit. In principe kunnen de voorwaarden van de transactie halverwege het traject niet meer aangepast worden. Dat is tegelijkertijd het grootste voordeel: u weet wat u kunt verwachten want ook de andere partij kan niet halverwege het traject aan de voorwaarden morrelen.

Ontwikkelingslanden

Smart contracts bieden vooral kansen als uw bv samenwerkt met partijen in ontwikkelingslanden. In de Westerse wereld bestaan goed ontwikkelde instituties. Uw Nederlandse afnemer zal u betalen in stabiele valuta, via een bank die u kunt vertrouwen. Als hij niet betaalt, kunt u hem voor de rechter dagen

en bent u verzekerd van betrouwbare en efficiënte rechtspraak. U kunt in het Kadaster precies zien welk onroerend goed uw afnemer bezit en u kunt zo nodig uw vordering verhalen door beslag te leggen. Een smart contract heeft in zulke omstandigheden nog steeds praktische voordelen, maar is niet per se noodzakelijk. Als uw contractspartij zijn verplichtingen niet vanzelf nakomt, kunt u dat immers afdwingen. Dat geldt niet voor contracts-

Het gaat erom dat software niet partijdig of beïnvloedbaar is

partijen die aan de andere kant van de wereld zitten in een land zonder betrouwbare instituties. Als zo'n partij niet levert, staat u met lege handen. Smart contracts bieden voor zulke partijen een enorme vergroting van hun potentiële

markt. U krijgt daarmee de mogelijkheid om tegen relatief lage kosten op een veilige manier zaken met hen te doen.

Blockchain

Om van deze automatische overeenkomsten gebruik te maken, is een neutraal platform nodig. U programmeert niet even zelf een overeenkomst. Daarmee zou u bovendien niet het vertrouwen winnen van uw contractspartij. Het gaat er juist om dat de software niet partijdig en niet beïnvloedbaar is. Een techniek die dit mogelijk maakt is blockchain.

Blockchain is een manier om de administratie bij te houden. Een traditionele tussenpersoon als een bank houdt een eigen administratie bij. Daarin is bijvoorbeeld vermeld dat de bank een bedrag van partij A houdt en dat bedrag doorbetaalt aan partij B zodra het schip van B de haven bereikt. De blockchain-administratie wordt niet bijgehouden op één centrale plaats, maar in de computers van alle gebruikers tegelijk. Dat maakt het praktisch onmogelijk om de administratie te vervalsen. Deze techniek werd voor het eerst gebruikt bij de digitale munt bitcoin. In de blockchain worden alle bitcointransacties bijgehouden. Bitcoin is, hoewel het verreweg de bekendste digitale munt is, inmiddels verouderd. Bitcoins zijn bijna niet programmeerbaar. Ether, de munteenheid van het systeem Ethereum, is dat wel. U kunt daarmee zelf smart contracts bouwen.

En er is meer. Een consortium van zeven banken werkt inmiddels samen met IBM aan een alternatief, de Digital Trade Chain. Dit platform is specifiek bedoeld voor mkb-ondernemingen die internationaal zaken willen doen. De bedoeling is dat het aan het einde van dit jaar operationeel is. Op dit moment moet u zich nog even behelpen met traditionele overeenkomsten, maar als er straks een aantal platforms in de lucht zijn die smart contracts aanbieden, kan die manier van werken heel snel inburgeren.

Bert van Mieghem, advocaat bij Wybenga Advocaten, e-mail: vanmieghem@wybenga-advocaten.nl